

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Duplici conclusione difficultas proposita resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

DISPUTATIO V.

De pluralitate personarum.

Ad quest. 30. D. Thomae

DE pluralitate personarum in Deo fufè egimus disputatione præmiali, confutando errorem præter & Sabellij, qui unicam in Deo personam adnoſcebant. Unde circa hanc quæſtionem duo tantum hic nobis occurrunt examinanda. Primum eſt, an in Deo, ut præintellecto relationibus & perſonis, detur aliqua ſubſiſtentia abſoluta & communis? Secundum, an præter illam tres adhuc relativa & propria in perſonis divinis admittendæ ſint?

ARTICVLVS PRIMVS.

An in Deo ſecundum ſe conſiderato, & ut præintellecto relationibus & perſonis, detur aliqua ſubſiſtentia abſoluta?

I N huius difficultatis resolutione duæ ſunt celebres ſententiæ, omnino oppoſita. Prima negat dari in Divinis tribus perſonis, & propriam divinæ naturæ; & conſequenter aſſerit divinam naturam ſubſiſtere in divinis perſonis, per proprias tantum earum ſubſiſtentias relativas. Ita Vazquez in præſenti diſput. 125. cap. 3. Arrubal, Meratius, aliique Recentiores, & ex noſtris Aravius 2. tomo metaph. libro 7. quæſt. 2. art. 3. & noviffimè P. Nicolai 3. p. quæſt. 3. art. 3. ad 1. ubi cum D. Thomas dicat; *Et per hunc modum poteſt intelligi quòd (natura divina) aſſumat naturam humanam, ratione ſue ſubſiſtentia, vel personalitate*: advertit in notis quòd D. Thomas non concludit poſſe naturam divinam aſſumere, ſed intelligi poſſe aſſumentem, quia intelligitur ut perſona, tamen non ſit. Et poſtea ſubdit: *Quibus oculis ergo ſubſiſtentiam abſolutam, que rationem perſonæ non habeat, illius confiteores viderunt? ubi tam aperte ſubſiſtens pro perſona, ut & ſubſiſtentia pro personalitate, vel pro ſubſiſtentia personalitate, quinquies inculcatur.*

Secunda ſententia, illi oppoſita, huiusmodi ſubſiſtentiam admittit in Deo ſecundum ſe conſiderato, & ut præintelligitur perſonis. Ita Cajetanus ſuprà quæſt. 3. art. 3. quæſt. 29. art. 4. infra quæſt. 39. art. 4. tertiâ parte quæſt. 2. art. 2. circa ſolut. ad 3. & quæſt. 1. art. 2. Illam etiam defendunt alij Thomiſtæ, & ex extraneis Molina, Suarez, & Granada, qui plures alios refert; & egregie offendit contra Vazquem, Cajetanum non eſſe primum Auctorem huius ſubſiſtentia.

Hanc tamen litem & controverſiam exiſtimo magis eſſe de nomine, quam de re, & procedere ex diverſa huius nominis, *ſubſiſtentia*, acceptione & intelligentia. Unde ut omnis tollatur æquivocatio, & facilius hæc quæſtio reſolvatur

Obſervandum eſt ex D. Thoma, quæſt. præcedenti art. 2. *Ex eo quòd res aliqua per ſe exiſtit, & non in alio, vocari ſubſiſtentiam: illa enim ſubſiſtere dicimus, que non in alio ſed in ſe exiſtant* Unde ſicut aliquid dicitur eſſe in alio duobus modis: primò quia ab illo dependet ut recipiat eſſe: ſecundò quia illi communicatur, quamvis ab illo

A non dependeat, ut conſtat in anima rationali, que dicitur eſſe in materia, eſt non dependeat ab illa. Ita etiam dupliciter aliquid poteſt dici per ſe dependenter ab alio: ſecundò quia alteri non poteſt communicari. Ex quo ſit, ſubſiſtentiam accipi poſſe, & pro perfeitate excludente dependentiam, & pro perfeitate excludente communicationem. Hac obſervatione præmiſſa, facile poterit reſolvi difficultas propoſita. Unde ſit.

§. I.

B Duplici conſuſione difficultas propoſita reſolvitur.

Dico ergo primò: Si ſubſiſtentia accipitur pro perfeitate excludente communicabilitatem alteri ut ſuppoſito, non eſt ponenda in Deo ſecundum ſe conſiderato, & ut præintelligitur relationibus & perſonis.

Concluſio eſt omnino certa: Natura enim divina, ut præintelligitur relationibus, tribus perſonis eſt communicabilis, & de facto illis communicatur: Ergo ut ſic non poteſt gaudere aliqua ſubſiſtentia, que tribuat incommunicabilitatem alteri ut ſuppoſito.

C Confirmatur: Subſiſtentia in hac ſecunda acceptione, nihil aliud eſt quam perſonalitas: Sed in Deo, pro priori ad relationes, non datur perſonalitas: Ergo nec ſubſiſtentia in ſecunda acceptione. Minor probatur: Cum enim perſonalitas ſit conſtitutivum perſonæ, ſi in Deo, pro priori ad relationes, daretur perſonalitas, Deus in illo priori eſſet perſona, & ſic darentur quatuor perſonæ in Deo; quod eſt contra fidem, & expreſſam definitionem Concilii Lateranenſis, negantis in Deo perſonarum quaternitatem.

Dico ſecundò: Si ſubſiſtentia uſurpetur pro perfeitate, excludente dependentiam ab alio in eſſendo, convenit naturæ divinæ ſecundum ſe conſiderata, & ut præintelligitur relationibus & perſonis.

Probatur concluſio primò ex Agathone Papa, in Epiftola qua habetur in ſexta Synodo actione 4. parum à principio, ubi dicitur: *Conſitemur tamen ſubſiſtentiarum ſive perſonarum unam ſubſiſtentiam.*

Secundò ex Auguſtino 7. de Trinit. cap. 4. dicente: *Omnis res (ſcilicet ſubſtantialis) ad ſeipſam ſubſiſtit, quando magis Deus?* Idem docet Hieronymus epift. 57. ad Damalum, Cyrillus Alexandrinus, & alij SS. Patres, quos referunt Carmelita Salmanticeſes hic diſp. 9. dubio 5. p. 4.

E Tertiò ex S. Thoma, qui eandem veritatem variis in locis apertiffimè docet. Nam in 1. diſt. 22. quæſt. 2. art. 1. ſic ait: *Natura Divina eſt in ſe habens eſſe ſubſiſtens, nullâ intellectâ perſonarum diſtinctione.* Et in 3. diſt. 6. quæſt. 2. art. 2. ad 2. aſſerit quòd *in Deo ipſa eſſentia ſubſiſtens eſt, non de ei ſecundum ſe de betur eſſe. imò ipſa eſt ſua eſſe ſubſiſtens.* Et 4. cont. Gentes capit. 14. dicit, quod *in Deo ſunt plures res ſubſiſtentes, ſi relative conſideremus, & una res ſubſiſtens, ſi conſideretur eſſentia.* Denique quæſt. 9. de potentia art. 6. ad 13. *In Divinis (inquit) proprietates perſonales hoc ſolum habent, quòd ſuppoſita naturæ divinæ ab invicem diſtinguant, non autem ſunt principium ſubſiſtendi divinæ eſſentia, ipſa enim divina eſſentia eſt ſecundum ſe ſubſiſtens.*

Ex quibus locis reſpòdere poterimus ad animam

S. II.

Eadem veritas ratione suadetur.

PRæter tam evidentia testimonia, plures sunt rationes egregia, quibus eadem veritas efficaciter suaderi potest.

Prima est. Deitatis concretum, quod per hunc terminum, *hic Deus*, significatur, non constat præcisè ex natura divina, & existentia: Ergo includit necessariò subsistentiam: Non relativam, nam hic Deus prædicatur de tribus personis, ut quid secundum rem commune illis: Ergo absolutam. Antecedens probatur: Concretum Deitatis significare debet aliquid per modum habentis, sicut *ly homo*, significat habens humanitatem: Sed natura divina, etiam prout existens, si à subsistentia secludatur, non significatur per modum habentis, sed potius tanquam id quo aliud constituitur in ratione Dei; sicut humana Christi natura, præcisè à subsistentia Verbi, quantumvis intelligatur existens per creatam existentiam, non dicitur homo, sed humanitas; nec in concreto significatur, sed abstractè, nec etiam est id quod est, sed id quo Christus Dominus constituitur in ratione hominis: Ergo concretum Deitatis, quod significatur hoc nomine, *Deus*, non constat ex natura præcisè & existentia, sed ex natura per subsistentiam terminata.

C Secundaratio. Deus, ut præintelligitur personis, est subsistens: Sed non subsistentiâ personali & relativâ, ut in prima conclusione ostendimus: Ergo subsistit à essentiali & absolutâ. Minor patet, Major autem, in qua solum potest esse difficultas, probatur primò. Deus, ut præintelligitur personis, creat, & operatur res ad extra, aliàs non essent indivisa opera Trinitatis ad extra, est etiam in illo priori intelligens & volens: Ergo in illo priori est subsistens. Probatur Consequentia: nam ut ait D. Thomas infra quæst. 75. art. 2. *Nihil potest per se opera, nisi quod per se subsistit*: Unde commune axioma est: *Actiones sunt suppositorum, vel subsistentium*. Ratio etiam id suadet: Cum enim subsistentia sit actus substantialis, prius naturâ convenit quàm operatio, quæ ex communi conceptu actus spiritualis non est.

Secundò probatur eadem Major: Subsistere dicit maximam perfectionem, dicit enim modum essendi perfectissimum: Ergo non debet Deo denegari, etiam ut præintelligitur tribus personis. Consequentia patet: Tum quia omnis perfectio imaginabilis debet reperiri in divina essentia: Tum etiam quia, ut supra ostendimus, relationes nullam addunt perfectionem ad divinam essentiam, sed potius totam perfectionem quam habent, ab illa accipiunt.

E Tertio eadem Major ostenditur. Divina essentia intra suam lineam est infinita: Ergo & subsistens. Probatur Consequentia: Idèò natura creata, intra propriam lineam non subsistit, sed ratione sui suppositi, quia finita est, & sic dependet ab illo ut à sustentante: Ergo si divina natura intra propriam lineam sit infinitè perfecta, erit subsistens intra propriam lineam.

Denique eadem Major suadetur ratione desumpta ex Tractatu de Incarnatione. Nam ut docet S. Thomas 3. p. quæst. 3. art. 3. abstractis per intellectum personalitatibus, potest Deus assumere naturam creatam: Ergo Deus, ut præintelligitur personis, est subsistens. Consequentia

D d iij

A versiones P. Nicolai, nos iisdem oculis subsistentiam absolutam quæ non habeat rationem personæ, legere, quibus legitur in locis à nobis citatis, quod *divina essentia est secundum se subsistens, quod proprietates personales non sunt primæ*, quod *subsistentia divina essentia &c.* Et quamquam *subsistentia divina essentia &c.* Ita explicandus sit, ut forsitàn D. Thomas 3. p. Ita explicandus sit, quod etiam si nulla intelligeretur in Deo personam distinctio, sed intelligeretur solum naturam divinam subsistentem, ac subinde habens rationem personæ, qualem intelligunt Judæi, & Philosophi posuerunt, qui unicam in Deo personam agnoscunt, atamen ex locis supra positis facillime convincitur, D. Thomam voluisse quod etiam si consideratur natura divina ut prævenit personas, quæ ratione non habet rationem personæ, adhuc tamen potest naturam humanam assumere.

Nec obstat D. Thomam dixisse, *posse intelligi naturam assumere &c.* Etiam apud D. Thomam & re ipsa, idem est posse intelligi, & non repugnare, quia quæ repugnant, non possunt intelligi, quia non est impossibile apud Deum omne verbum: Cum ergo D. Thomas dixerit, posse intelligi naturam divinam posse assumere, etiam ipsa natura divina potest assumere naturam humanam.

Alio modo conatur Vazquez eludere testimonia supra adducta D. Thomæ & SS. Patrum: respondet enim, D. Thomam, & alios SS. patres allegatos, usurpare subsistentiam pro existentia.

Sed hæc solutio multipliciter potest confutari: Primò quia si valeat hæc responsio, eodem modo, & pari facilitate, eludi poterunt omnia testimonia, quibus ipse Vazquez & alii Authores probant contra Durandum, & alios infra referendos, de his personis divinis tres subsistentias relativas, nam eodem modo glossari poterunt, & dici SS. Patres in illis locis subsistentiam usurpare pro existentia: Ergo Vazquez hac responsione arma submittit Adversariis ad infringendam vim omnium argumentorum, quæ adducit contra Durandum, & alios negantes in Divinis tres subsistentias relativas.

Secundò, si locis allegatis subsistentia sumeretur pro existentia, quando D. Thomas ait, quod divina essentia est suum esse subsistens, sensus esset, quod Deus est suum esse existens, vel existentia existens; quod esset inutilis repetitio, & barbaria intollerabilis.

Tertio, Ex eo quod in Deo ipsa essentia divina subsistens est, infert D. Thomas quod ei secundum se debetur esse, imò quod ipsa est suum esse: Sed hic discursus non valeret, imò esset omnino negatorius, si per *ly subsistens*, intelligeretur existentia, nam idem esset ac si diceretur, ex eo quod in Deo ipsa essentia esset existens, ei deberi existentia: Ergo &c.

Denique D. Augustinus immediatè ante verba relata, sic habet: *Sicut ab eo quod est esse appellatur essentia, ita ab eo quod est subsistere, subsistentia dicitur*: Ergo quando subicit: *Omnis res ad ipsam subsistit, quanto magis Deus*: non loquitur de existentia, sed de subsistentia, seu modo per se existendi, excludente dependentiam ab alio sustentante, quem dicimus, pro priori ad relationes & personas, convenire divinæ essentia.